

Presentació del projecte del Museu Arqueològic de Tàrraco

La reforma del Museu Arqueològic de Tàrraco

El Museu Arqueològic de Tàrraco, ubicat a la plaça del Rei de Tarragona, presenta el projecte de remodelació de l'espai expositiu i la nova museografia. Aquest equipament, de titularitat del Ministeri de Cultura, està gestionat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, a través del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT).

La col·lecció del MNAT està conformada des del segle XIX i constitueix el museu arqueològic més antic de Catalunya. Les peces s'exposaven al convent de Sant Domènec, actual seu de l'Ajuntament de Tarragona, a la plaça de la Font, fins que el 1960 es van traslladar a l'edifici de plaça del Rei.

El projecte de reforma del Museu Arqueològic es va iniciar el 2018 amb el tancament de l'espai expositiu de la plaça del Rei i el trasllat de part de la col·lecció al Port de Tarragona. Una selecció de 200 peces s'exposa des del juny de 2018 al Tinglado 4, amb l'exposició TARRACO/MNAT, mentre que la resta d'elements es conserven als magatzems del MNAT.

El projecte de reforma ha comportat diverses accions, amb implicació del Departament de Cultura i del Ministeri de Cultura:

- Reforma de l'edifici. Inversió de 4,4 milions a càrrec del Ministeri de Cultura. Execució: 2019 – 2024.
- Redacció del nou projecte museogràfic. Inversió: 73.471,20 euros a càrrec del Departament de Cultura. Execució: 2021
- Producció del projecte museogràfic i trasllat de la col·lecció. Inversió prevista: 3,7 milions. Licitació a càrrec del Departament de Cultura (prevista gener 2025), amb finançament del Ministeri de Cultura. Execució: 2025-2026.
- Restauració contínua de la col·lecció, així com d'elements a l'interior del museu (muralla i Mosaic dels Peixos). Inversió: 1,1, milions des del 2018 i fins al 2024 a càrrec del Departament de Cultura (791.765,94 euros) i el Ministeri de Cultura (330.467,24 euros). Execució: 2018-2025.

La nova exposició permanent: Deu segles d'història

El Museu Arqueològic de Tàrraco es basa en una nova exposició permanent que esdevindrà referent de l'època romana a Catalunya. Oferirà un recorregut per deu segles de la història de la ciutat, des dels ibers fins a la *Tarracuna* visigoda.

El museu tindrà un nou discurs que **transformarà completament l'exposició del museu**, amb una experiència de visita que serà també completament diferent. El projecte museogràfic parteix d'un concepte desenvolupat des del MNAT i dissenyat per les empreses Àmbito Cero i Stoa.

La nova exposició, tot i recolzar-se en mitjans tecnològics, dona el protagonisme principal a la col·lecció del MNAT, una de les més excepcionals de l'època romana i representativa de la història de Tàrraco, com a capital de província, durant l'Imperi romà. L'objectiu és recolzar-se en aquells recursos que permetin fer més accessible el patrimoni i facilitar una major connexió i comprensió amb el públic.

L'exposició ocuparà un total de **2.500 metres quadrats** i inclourà prop **d'un miler de peces**, algunes de les quals s'exposaran a les sales per primer cop. La presentació de la col·lecció posa l'accent en l'arqueologia com eina per explicar la història de Tàrraco des de diferents perspectives, des de la més institucional a la de la vida quotidiana.

La nova museografia neix també amb la voluntat de mantenir un diàleg amb la resta d'espais que formen part del conjunt arqueològic de Tàrraco, i reconeguts tots ells com a Patrimoni Mundial per la UNESCO, amb l'objectiu comú de posar en valor la Tarragona romana.

El Museu Arqueològic de Tàrraco té l'objectiu de convertir-se en espai de referència per entendre la història de Tàrraco, posant en valor una col·lecció única a Catalunya, i amb l'objectiu també d'enriquir l'oferta cultural i patrimonial de Tarragona i Catalunya, tot aportant valors al conjunt del Patrimoni Mundial de Tàrraco.

El recorregut de visita

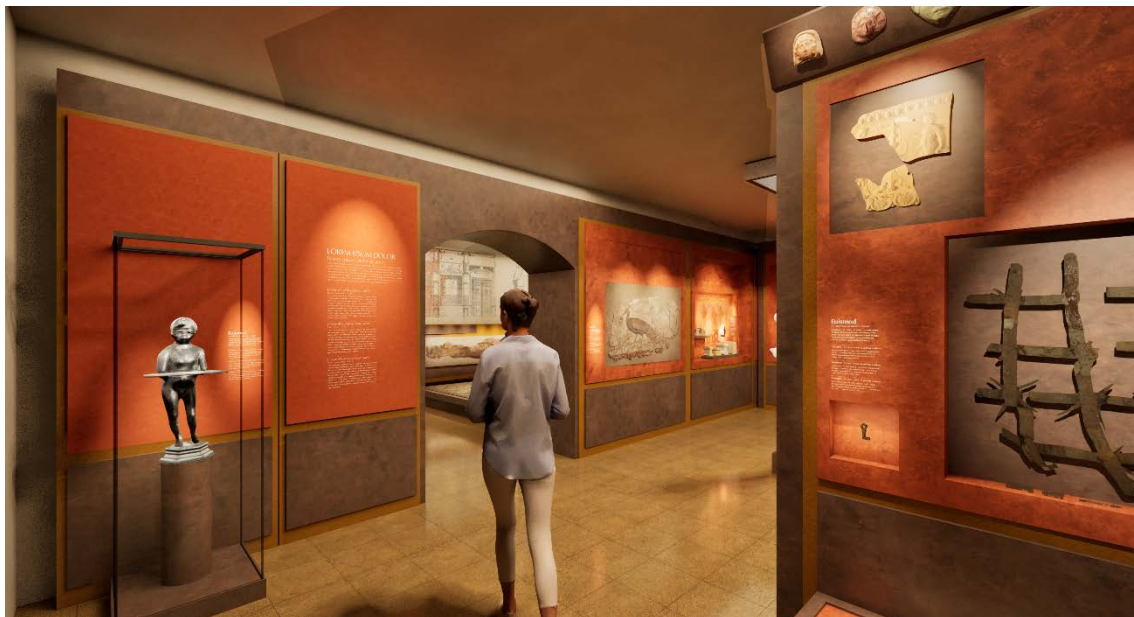
El recorregut traçarà un relat lineal, que seguirà el criteri cronològic combinat també amb el temàtic. Així, la visita anirà des de l'arribada dels romans al territori iber on fundarien Tàrraco fins a l'època visigoda. A més, també hi haurà sales dedicades a aspectes temàtics, com poden ser la vida domèstica o la vida al camp.

L'exposició comptarà amb diversos **recursos audiovisuals i interactius**, tots ells de nova creació, al llarg del recorregut. A més, els visitants rebran un suport tecnològic individual, que els permetrà escoltar els audiovisuals de l'exposició en diferents idiomes i ampliar la informació.

L'accessibilitat és una altra de les prioritats del nou projecte, que incorporarà un **recorregut de fàcil accés** que se sumarà a les diferents millores que s'han executat gràcies a la rehabilitació de l'edifici.

La visita estarà dividida en set àmbits diferents:

- Àmbit 0: Audiovisual de presentació
- Àmbit 1: El naixement de Tàrraco
- Àmbit 2: La representació del poder imperial a Tàrraco
- Àmbit 3: La vida domèstica
- Àmbit 4: La vida quotidiana a la ciutat
- Àmbit 5: Les vil·les, viure fora de la ciutat
- Àmbit 6: Crisi i etapa final de l'Imperi, de Roma a visigots.

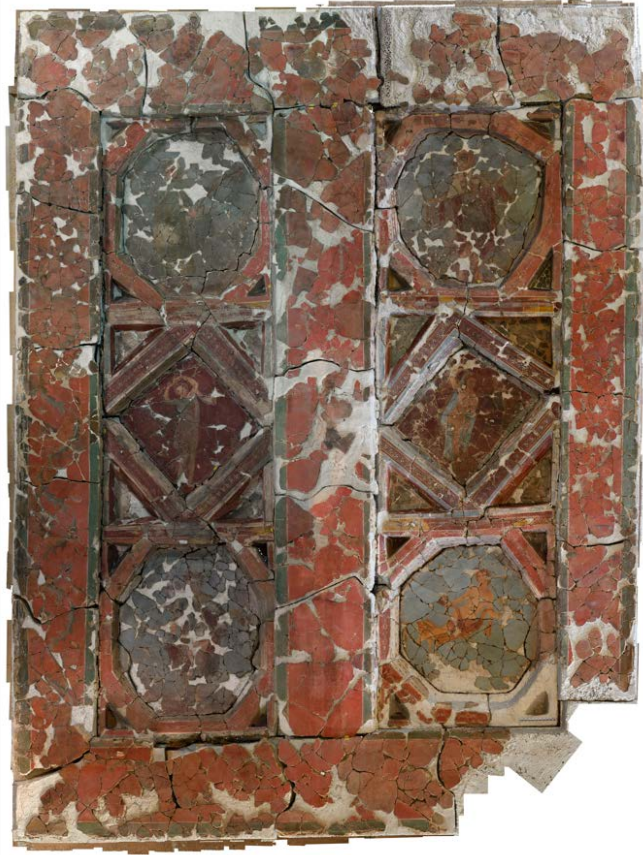
Novetats en l'exposició de les peces

La nova museografia prioritza la **contextualització de les peces arqueològiques**, amb l'objectiu d'oferir al visitant una millor comprensió i establir també connexions amb elles:

- La **monumentalitat de Tàrraco** quedarà representada en la gran sala de l'àmbit 2 on les peces procedents d'espais com el Fòrum Provincial, el Teatre o el recinte de culte estaran exposades recreant la seva posició original. L'objectiu serà que el visitant senti la monumentalitat com ho faria un visitant a la Tàrraco de màxim esplendor.
Per primer cop s'exposaran de forma conjunta les escultures que decoraven el mur frontal del teatre, així com el conjunt arquitectònic i decoratiu del recinte de culte imperial, amb peces mai exposades com el clipeu de la Medusa o les gàrgoles de cap de lleó.
- L'àmbit dedicat a la *domus* o casa romana (àmbit 3) **evoca els espais d'una casa benestant model** i a través dels elements expositius es podrà conèixer aspectes de la vida domèstica, com les creences, la cuina o el joc i les modes.-
- **La Vil·la romana dels Munts** serà un dels espais que guanyarà més protagonisme, gràcies en part també a les peces que s'incorporen a l'exposició.
- Al llarg del recorregut s'inclourà una selecció significativa de **paviments de mosaic**, ubicats seguint criteris cronològics i temàtics. Entre ells es troben el mosaic de la Medusa, el paviment d'*opus sectile* o un mosaic d'època tardana provinent de Parets-delgades (Selva del Camp). Tots ells, a excepció del Mosaic dels Peixos, s'exposaran al terra per la seva qualitat de paviments.
- L'exposició incorpora una selecció de l'extensa col·lecció d'inscripcions epigràfiques que custodia el MNAT i que es presentaran a l'exposició integrades amb una presentació i un discurs més entenedor.

Noves peces en exposició

El nou Museu Arqueològic de Tàrraco permetrà per primer cop l'exposició de peces fins ara mai mostrades al públic, que havien estat conservades als magatzems del MNAT.

- **Gran sostre amb decoració pictòrica de la Vil·la romana dels Munts:** Una peça única en l'arqueologia del món romà i mai exposada fins ara, que ha passat, en els darrers anys, per un complex procés de restauració que ha implicat la unió de 3.000 fragments procedents de l'excavació del jaciment.

El sostre ocupa una superfície de 15 metres quadrats i serà la peça central de la nova sala dedicada a la Vil·la romana dels Munts. Organitzat a partir de cassetons, el sostre compta amb un ric programa iconogràfic amb la representació de quatre estacions i dues mènades, éssers femenins vinculats al déu Bacus.

La seva restauració ha estat finançada pel Departament de Cultura i es completarà durant l'any 2025 per adequar-la per a la seva exposició.

- **Pintura arquitectònica de la Vil·la romana dels Munts:** També procedent del jaciment, a Altafulla, aquesta la decoració de paret d'aquesta vil·la aristocràtica evocaria un moment en l'evolució urbana de Tàrraco. Gràcies a la seva restauració, la peça serà el punt de partida d'uns dels audiovisuals protagonistes del recorregut de la visita.

- **Reixa:** Localitzada en una excavació entre els anys 1999 i 2000 al Passatge Forns de Tarragona, aquesta reixa de metall protegia la finestra de la façana d'entrada d'un edifici. La peça ha estat objecte d'una complexa restauració que ha implicat la unió de diversos fragments al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRMBC) i la seva preparació per a poder exposar-la per primer cop al nou museu. Serà la porta d'entrada a un àmbit on es reconstruiran els diferents espais d'una *domus* o casa benestant a Tàrraco.

- **Col·lecció de recipients de vidre** d'època tardana, amb peces com l'ampolla trobada al jaciment de Vilardida (Montferri) a les excavacions realitzades els anys 2018-19, i l'amforisc de vidre datat al segle V dC.
- També s'incorporaran a l'exposició del Museu Arqueològic de Tàrraco altres peces que, fins ara, només es podien veure a altres espais del MNAT. És el cas de la pintura mural procedent de la Vil·la romana dels Munts i que representa el déu Oceà, que s'exposava al jaciment i que actualment es troba en restauració; i de les *fulcra*, suports de triclini ara exposats al Tinglado 4 i localitzats en una excavació al solar de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil, el 2017.

El nou Museu Arqueològic de Tàrraco oferirà també un nou context més comprensiu per al visitant per apropar-se a les peces més icòniques de la col·lecció del MNAT, com poden ser el lampadari que representa un jove esclau etiop (coneguda com *El Negret*), l'Antínous, la Medusa, el conjunt escultòric del teatre o els retrats imperials.

Un programa de restauració contínua

Entre els anys 2018 i 2024 s'ha realitzat **una inversió d'1,1 milions en restauració de la col·lecció**, finançada de forma conjunta pel Departament de Cultura i el Ministeri de Cultura. Està previst que les intervencions continuïn durant aquest 2025 abans del muntatge de la nova exposició.

La remodelació del Museu Arqueològic de Tàrraco ha estat també l'oportunitat per a emprendre la **campanya més important de restauració de la col·lecció del MNAT**. El tancament del museu i trasllat de la col·lecció ha permès intervenir en peces clau de la col·lecció, prioritzant aquelles que han d'incorporar-se a la nova exposició.

En aquests moments, tots els esforços se centraran en traslladar aquesta campanya

Des del CRBMC s'ha assumit, en tot aquest procés, la redacció de diversos dels projectes executats, així com la seva supervisió, a més de la coordinació en les restauracions finançades amb l'Institut de Patrimoni Cultural Espanyol (IPCE).

Entre les actuacions de restauració realitzades a la col·lecció del MNAT, destaquen les següents:

- Restauració, a l'interior del museu, del **Mosaic dels Peixos** (Departament de Cultura). Aquesta va ser l'única peça que no es va traslladar fora de l'edifici de plaça del Rei per motius tècnics. La intervenció ha implicat l'eliminació d'afegits moderns que s'havien incorporat en el seu moment al mosaic, així com la recuperació dels colors originals.

- Restauració del **tram de muralla del soterrani** del museu (Departament de Cultura). Aquest tram de muralla, que permet una visió privilegiada de l'esquelet intern de la muralla de Tàrraco, marcarà l'inici de la visita a l'espai. La restauració ha permès que la museografia doni més protagonisme a aquestes restes i les posi en valor.

- **Col·lecció epigràfica** (Ministeri de Cultura). Campanya de restauració de 69 peces de pedra de la col·lecció del MNAT, majoritàriament amb inscripcions epigràfiques. Es tracta de peces conservades al magatzem del MNAT i altres fins

ara exposades al Tinglado 4, així com algunes que pertanyen a la Necròpolis de Tàrraco.

- **Paviment d'opus sectile** (Departament de Cultura): Aquest mosaic ha estat desmuntat peça a peça i s'ha creat per a ell un nou suport específic, que en facilitarà l'estudi i la conservació.
- **Mosaic de la Medusa** (Departament de Cultura – Ministeri de Cultura). L'icònic emblema de la Medusa, ara exposat al Tinglado 4, va ser restaurat el 2018 a càrrec del Departament de Cultura després del tancament del museu. La resta del mosaic on anava integrat, dedicat al mite de Perseu, ha estat restaurat aquest 2024 a càrrec de l'Institut del Patrimoni Cultural Espanyol (IPCE).
- També s'han fet intervencions al CRBMC que han implicat lots de **peces de metall i vidre** de la col·lecció del MNAT, així com intervencions puntuals en altres peces, d'altres materials, en espais de restauració als diferents centres del MNAT (Departament de Cultura)

Aquestes intervencions han permès aprofundir en el coneixement de les peces restaurades, un fet que contribuirà també a una millora de la seva documentació i catalogació, així com la seva presentació. A més, s'ha aprofitat el moment per tal d'obtenir el model 3D d'algunes de les peces.

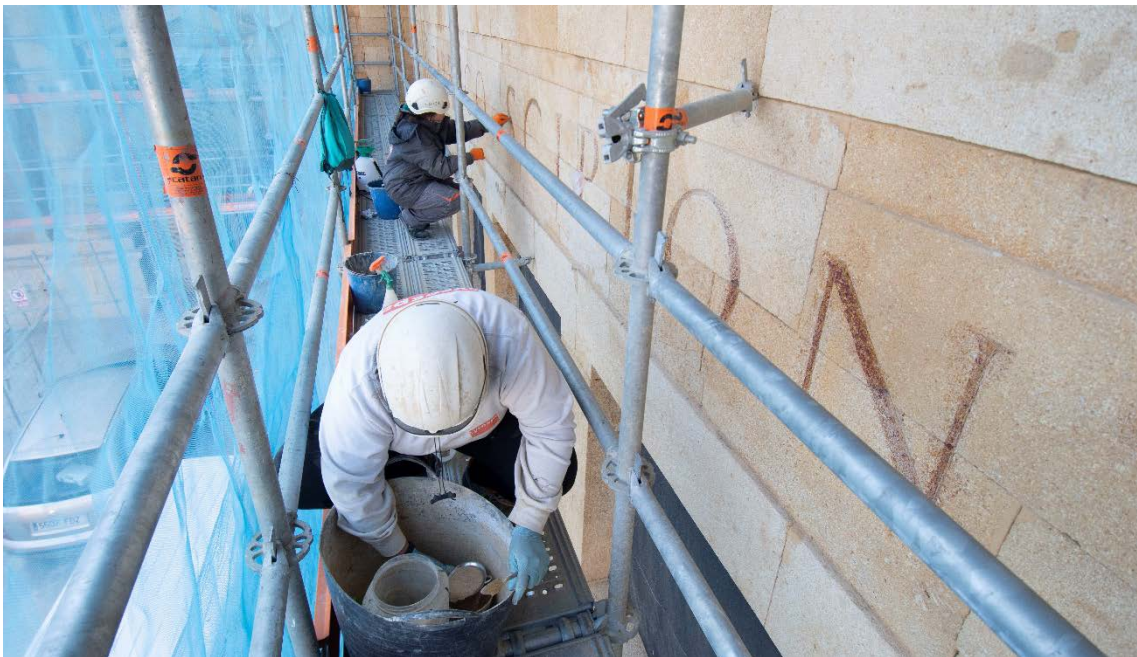
La rehabilitació de l'edifici

Les obres de rehabilitació de l'edifici, finançades pel Ministeri de Cultura, s'han centrat en la intervenció a fons en les instal·lacions i accessos per millorar els aspectes de conservació preventiva, accessibilitat i confort per als visitants. L'actuació ha implicat una **modernització completa dels serveis, així com una restauració arquitectònica de l'edifici, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional.**

Concretament, en la primera fase del projecte iniciada el 2019, l'edifici s'ha dotat d'una **nova climatització i aïllament**, afavorint el control de les condicions ambientals. També s'ha renovat de forma integral la **il·luminació interior**, s'ha millorat la instal·lació elèctrica, s'ha instal·lat un nou ascensor de doble embarcament, s'ha reformat la sala d'actes, s'ha habilitat una nova zona de serveis interns, i s'ha adaptat a la normativa vigent en matèria de **seguretat contra incendis i accessibilitat.**

La segona fase de les obres es va executar entre els anys 2023 i 2024 a la **façana i cornises de l'edifici**, que s'han sotmès a una rehabilitació integral i han permès recuperar elements com les inscripcions de les façanes de plaça del Rei i passeig Sant Antoni. Aquesta darrera fase va comportar també la reforma d'alguns serveis per als visitants.

L'edifici va ser encarregat, l'any 1943, a l'arquitecte tarragoní Francesc Monravà Soler. L'espai triat va ser la plaça del Rei, a la Part Alta de la ciutat, i sobre les restes d'un tram de la muralla romana que també van incloure's dins el projecte i discurs del museu.

L'edifici, inaugurat l'any 1960, respon a una estètica clàssica amb columnes, entaulaments i frisos d'evocació romana. Monravà va viatjar a Anglaterra per analitzar alguns museus i inspirar-se en alguns aspectes com la il·luminació o les sales per a la col·lecció.

Alguns d'aquests espais van ser objecte d'algunes modificacions al llarg dels anys, encara que l'actuació iniciada el 2018 és la més important des de la seva inauguració.

MNAT. Connectant la romanitat

Des de la seva creació a mitjan segle XIX, el MNAT treballa per a la custòdia i la difusió d'un patrimoni que és testimoni de l'impacte de la cultura romana a Tarragona, al seu territori i a la península Ibèrica. Una tasca dirigida a la conservació, la investigació, l'exhibició, l'aprenentatge i el gaudi per connectar directament l'herència cultural de l'antiga Tàrraco amb el present.

De titularitat estatal, però amb la gestió transferida a la Generalitat de Catalunya i exercida per l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, el MNAT és molt més que el museu ubicat a la plaça del Rei de Tarragona. En formen part diversos monuments i jaciments d'època romana que van més enllà de la ciutat de Tarragona, emplaçant-se en altres poblacions del Tarragonès com Constantí, Altafulla i Roda de Berà. Tots ells formen part del conjunt arqueològic de Tàrraco reconegut com a Patrimoni Mundial per la UNESCO l'any 2000.

Actualment, els espais, monuments i jaciments arqueològics que gestiona el MNAT són:

- Museu Arqueològic de Tàrraco
- Necròpolis de Tàrraco
- Teatre de Tàrraco
- Torre dels Escipions
- Vil·la romana dels Munts, Altafulla
- Conjunt romà de Centcelles, Constantí
- Arc de Berà, Roda de Berà

A càrrec del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya:

- Desmuntatge i trasllat de la col·lecció amb el tancament del museu (2018): 204.572,22 €
- Muntatge exposició Tinglado 4 (2018): 157.184,48 €
- Restauració col·lecció (a càrrec pressupost MNAT): 422.706,17 €
- Restauració col·lecció (a càrrec CRBMC): 213.487,79 €
- Redacció projecte executiu museografia (2021): 73.471,20 €
- Restauració muralla: 161.601,98 €

A càrrec del Ministeri de Cultura:

- Reforma de l'edifici del museu (1a fase): 4.023.963 €
- Restauració de la façana i reforma lavabos (2a fase): 376.611,62 €
- Restauració de la col·lecció (a càrrec de l'IPCE): 330,467,24 €
- Finançament de la producció de la museografia, mobiliari i moviment de peces, i direcció tècnica: 3.710.909,23 € (licitació a través del Departament de Cultura)